

Betelov oreh ima trdo, zeleno lupino, katera se z oreha odstrani, a samo jedro potem razreže 4 do 8 enakih kosov. Za žvekanje se takov kos zamota v perje od betelovega poprovca in pospe z živim apnom. Ker se oreh nikdar brez betelovega perja ne žveka, zato se poprovec po vsej južni Aziji v silni množini sadi, a največ v bližini velikih mest. Kdor ima samo kosec zemlje, gotovo posadi toliko poprovca, kolikor ga za se potrebuje. Okoli nizkih kolib domačinov se veličanstveno zibljejo areke, a po njih se povsodi vzpenjajo in ovijajo stebila betelovega poprovca. Na trgih prodaja se ga na dan strašna množina in z vseh strani vlačijo koše, kateri so po meter visoko naloženi s poprovčevim perjem. Kjer se poprovec na debelo vzgaja, tam ga sadé v pravilne vrste, da je rastlina od rastline po pol metra oddaljena. Poprovec ima veliko, kakor srce izrezano perje, in ker se mu zelena boja prekrasno sveti, zato je tako polje izredno lepo. Prvih osemnajst mesecev dobi vsaka rastlina visok kolec, kakor n. pr. hmelj, da se po njem vzpenja. V tem so mej poprovec posadili drevesa, katera brzo rasto, in kedar prejde 18 mesecev, takrat kolce porujejo, in poprovec se začne po mladih drevescih vzpenjati. V tretjem ali četrtem letu je že rastlina toliko razvita, da ž nje perje obirajo, in to branje traja sedaj šest, sedem let, potem rastlina pogine. V severni Indiji in na južnem obronku Himalaje je podnebje tako ostro, da poprovec ne more pod milim nebom uspevati, in ker ljude ne morejo biti brez njega, vzgajajo ga po pokritih nasadih. Dr. Kooker je dobil pod Himalajo nizke, a vrlo dolge kolibe, v katerih je bil poprovec nasajen. Rastline, katere so v kolibi imele dovolj svetlobe, zraka in vlage, vzpenjale so se po kolcih, in ljudje so jih z osobito skrbjo čistili in čuvali.

(Dalje prihodnjič.)

Razne reči.

— Presvetli cesar in cesarica prideta dne 16. t. m. v Miramar.

— Deželno-zborska volitev. Pri dopolnilni volitvi v deželni zbor kranjski na mesto pokojnega deželnega glavarja dr. Poklukarja, ki se je vršila včeraj v Radovljici, je bil izvoljen č. gosp. župnik Janez Mesar.

— Na c. kr. nižji in višji gimnaziji Ljubljanski prične se šolsko leto 1891/92 dne 18. septembra s slovesno sv. mašo. V novo došli učenci, katere naj spremljajo starši ali pa njih namestniki, vpisovali se bodo dne 15. t. m. dopoldne. Prinesti morajo s seboj rojstni list in šolsko spričevalo ter plačati 2 gld 10 kr. vzprejemnine in 1 gld. prispevka za učila. Vzprejemne izkušnje za vstop v I. razred se bodo vršile dne 16. septembra od 8. do 12. dopoldne ter od 3. popoldne. Učenci, ki so uže doslej obiskali ta zavod, javiti se morajo dne 17. t. m. v ravnateljevi pisarni z zadnjim šolskim spričevalom ter plačati 1 gld. prispevka za učila. Ponavljalne izkušnje bodo dne 16. in 17. septembra t. l.

Učenci, ki so uže obiskovali višo gimnazijo Ljubljansko, ne plačajo zopet vzprejemnine o prestopu v 5. razred više gimnazije. Tisti učenci, ki pripadajo Novomeški gimnaziji po bivališči in obitelskih razmerah svojih, ne vzprejemajo se v Ljubljani.

— Glasbena Matica v Ljubljani razpošilja ravnokar svojim udom letošnje muzikalije, in sicer XXII. zvezek: Trije mešani zbori: 1. Naša zvezda. 2. Veseli pastir. 3. Vijolični vonj. — XXIII. zvezek: Osem moških zborov: 1. Zastavenička (Kantata). 2. Ponočni pozdrav. 3. Ne zabi me. 4. Podoknica. 5. Ko gledam ti v oči. 6. Dekletu. 7. Nagrobna pesem. 8. Avstrija moja. Vse uglasbil Anton Nedved. Zvezki so jako lični. Da bodo pesmi vsakemu dopadle, je ime „Nedved“ porok. Želeti bi bilo, da bi h Glasbeni Matici prav mnogo udov pristopilo, ker to društvo daje svojim udom toliko muzikalij, da so vredne letnega doneska 2 gld.

— Deželni odbor je dovolil po zadnji povodnji poškodovanim v občinah Kranjska Gora, Rateče in Bela Peč 3000 gld. Poleg tega je poslal deželni odbor v imenovane kraje 45 meterskih centov moke za poškodovane ter dovolil, da prisiljenci pomagajo pri popravah poškodovanih poslopij.

— Zlato mašo bode daroval dne 20. t. m. preč. gosp. And. Jakše, dekan v Koboridu.

— Gosp. Anton Zadnik, nadzornik v ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem, dobil je naslov in značaj kaznilničnega oskrbnika.

— Baron Beno Taufferer, državni in deželni poslanec, je umrl v 46. letu svoje dobe dne 8. t. m. na svojem posestvu pri Višnji Gori. V državnem zboru je zastopal kranjsko veliko posestvo od l. 1879. ter bil pristaš nemških levičarjev, v kranjskem deželnem zboru pa kranjskih Nemcev in nemškutarjev.

— Truplo doktorja Alberta Holsta iz Berolina, ki je bil jako spreten hribolazec, našla sta 4. t. m. dva fanta iz Mojstrane, Blaž Hlabonja in Kristijan Kunšič, Truplo je ležalo ob Triglavski steni konec Vrat kakih 200 metrov ali še več nad izvirom Bistrice. Mož je padel na pretežavnem potu, ter ga je tam zasula voda ono strašno noč, ko so bili tisti grozni nalivi po Gorenjskem.

— Grad Mokrice pri Čateži. Vest, da je nadvojvoda Albreht kupil od baronice Gageru grad Mokrice, ni istinita. Nadvojvoda je res obiskal imenovano grajščino, a o nakupu ni bilo niti govora.

— Dne 31. avgusta t. l. se je začel na Dunaji mednarodni semenski shod. Generalni tajnik Leinkauff je poročal o letini v Avstriji. Poročevalec meni, da se sme pridelek na Ogrskem računati za pšenico na 100%, rž 71, ječmen 116, oves 111, v Avstriji za pšenico na 93, rž 83, ječmen 109, oves 108 % polne letine. V obeh državnih polovicah se sme računati pridelek pšenice na 51, rži 34, ječmen 31, ovsa 44 milijonov centov. Izvoziti se bode moglo pšenice 3 1/2 do 4, ječmena 3 do 3 1/2, ovsa 1/2 do 3/4 milijonov met. centov, rži se

bode moglo le tedaj kaj izvoziti, ako se bodo za domačo potrebo mogla porabiti druga žita ali surogati.

— **Mejnarodna razstava goveje živine in prasičev na Dunaji.** Ta razstava bode trajala od 17. do 24. t. m. Oglasilo se je mnogo razstavnikov, ki bodo razstavili mnogo živine najboljših plemen, posebno švicarskih, kakor Simmenthalskega, Allgauerskega, Montafounerskega, Mühlandskega in Pinzgauskega plemena. Tu bode dana prilika domačim živinorejcem in društvom, ki se pečajo z živinorejo, da si lahko izbero in nakupijo plemenske živine, kar jih bode gotovo manj stalo, nego ako bi si je morali poiskati v zgoraj imenovanih krajih samih. Zaradi nakupa se jih je zglasilo že mnogo pri razstavnem odboru, tudi c. kr. kmetijska družba Dunajska je sklenila nakupiti precej plemenske živine. Izmed prasičjih plemen bodo zastopana tudi angleško Berško in Yorkshirsko in Tamworthsko. Dne 21. t. m. bodo v razstavnih prostorih zborovali oni, ki se pečajo posebno z rejo Pinzgauskega plemena. Kdor bi hotel kaj več pozvedeti, naj se obrne do c. kr. kmetijske družbe na Dunaji (I. Herrengasse 13).

— **Minole dni so se vršile velike vojaške vaje v Schwarzenau-u na Niževstrijskem.** Bilo je tam zbranih kakih 70.000 vojakov. Te vaje so velikega pomena, ker sta se jih udeležila poleg našega presvetlega cesarja tudi nemški cesar in saksonski kralj in sta bila navzočna tud naš in nemški minister za vnane reči. Vojaske vaje so se vršile v najboljšem redu ter se je pri njih pokazalo, da je naša vojska vrlo dobro organizovana. Časopisje ugiblje in meni, da sta se ministra pogovarjala o sedanjem splošnem političnem položaji. Angleški listi trdijo, da se je pri tej priliki sklepalo, kako naj postopata naša in nemška vlada nasproti dogovoru med Rusijo in Turčijo glede Dardanelske morske ožine. Naši poluradni listi pa pravijo, da ni dosedanja oblika tega dogovora še nikakor taka, da bi mogla vznemirjati naše in nemške diplomatične kroge, ter da si ni dozda rušila še nobena mejnarodna pogodba. Da ni shod vladarjev ter njih prvih ministrov brez nikakega pomena, ne trdi nobeden, trditi se pa lahko sme, da bode ostal splošni politični položaj po tem sestanku popolnoma nepremenjen. Posebno pa poudarjajo naši poluradni listi, da je evropski mir vsaj za letos stalno zagotovljen.

— **C. in kr. vojno ministerstvo je prosilo trgovsko in obrtniško zbornico,** da bi opozorila sposobne in zanesljive male obrtnike na razpis z dne 31. julija 1891. l. zaradi usnjenih oblačilnih in opravičnih reči za vojsko, ki se bodo potom malega obrta priskrbele za leto 1892. Namerava se četrti del normalne potrebščine priskrbeti po malih obrtnikih. Monturna skladišča v Brnu, Budapešti, Gradci in Kaiser-Ebersdorfu, potem podružnica monturnega skladišča v Karlsburgu imajo na ogled pripravljene uzorce razpisanih reči in njih popise. Podjetniki lahko proti plačilu dobodo uzorce in popise od imenovanih monturnih upraviteljstev. Da se olajša oddaja, napravile se bodo za obrtnike po krajih, ki so posebno

daleč od monturnih skladišč, vzprejemna mesta. Posamezni mali obrtniki lahko dobodo najmanj 500 gld. in največ 1500 gld. vredne partije, da jih priskrbe. Radovoljnim družbam malih obrtnikov se bode oddajalo reči v priskrbo toliko, da dobode vsak ud po eno partijo, vredno 500 do 1500 gld. Ponudbe morajo najpozneje do 30. dne novembra meseca 1891. leta ob 12. uri opoludne doiti do c. in. kr. državnega vojnega ministerstva. Priskrbeti bode črevljev, škorenj, huzarskih čizem, različnih jermenov, torb, vajetov itd. Razglas, ponudbeni obrazci, število razpisanih reči in sedaj za konsorcije veljavne cene so na ogled tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani in se tudi dopošljejo na željo.

— **Slovenci, Istrani, Rečani in Primorci v Zagrebu.**

Dne 6. t. m. se je odpeljal iz Ljubljane v Zagreb poseben sokolski vlak, ki je nabral med Ljubljano in Zagrebom 1200 Slovencev. Na kolodvoru v Zagrebu kamor je došel vlak ob 11. uri 20 minut, čakala sta ves mestni zastop Zagrebški in pa razstavni odbor, da vzprejmeta ter pozdravita Slovence. Zbralo se je pa tudi mnogo sokolskih, pevskih in drugih hrvaških društev z zastavami in nebrojna množica ljudstva. Najprvi je pozdravil goste mestni župan dr. Amruš s krasnimi besedami. V imenu Slovencev je odgovoril starosta Ljubljanskega Sokola g. Ivan Hribar ter se zahvalil na presrčnem vzprejemu. Pri obeh govorih so se razlegali gromoviti „živio“ klici. Potem so se društva razvrstila ter stopala, na čelu jim Ljubljanski Sokol, v mesto. Na knezonadškofovskem vrtu so čakale za je, narodno opravljene Hrvatice ter s cvetkami ozaljšale zastave ter obdarovale s šopki tudi vrle Sokolce. Od tod je šel sprevod v pevski hram. Popoludne je vse vrelo v krasni Maksimir, kjer bi po programu imele se vršiti pevske produkcije ter druge ljudske zabave. Ali vreme je izkazilo to veselico, po 6. uri se je vže vse vračalo v mesto. Največ se jih zbralo v velikanskem glasbenem hramu, kjer so preživeli med petjem, napitnicami in bratskimi pogovori prvi večer. Isti dan popoludne je poseben vlak pripeljal 450 Istranov, Rečanov in Primorcev, kateri so bili na kolodvoru isto tako pristrčno vzprejeti od mestnega zbora in razstavnega odbora. Na ogovor mestnega župana dr. Amruša odgovorila sta v imenu gostov dr. Barčič iz Reke in državni in deželni isterski poslanec in profesor Spinčič. Drugi dan dne 7. t. m. je bil banket, katerega je priredilo mesto Zagrebško na čast došlim gostom. Izmed Slovencev sta govorila pri banketu gosp. Iv. Hribar in dr. Karol Bleiweis-Trsteniški. Ta dan so si gostje ogledali razstavo. V torek dne 8. t. m. je bil pa v glasbenem hramu veliki pevski maftiné, pri katerem je pelo nad 600 pevcev. V istem glasbenem hramu je bil popoludne banket, katerega se je udeležilo okolo 700 oseb. Po banketu so se odpravili zbrani gostje v razstavo, od koder so šli skupaj, spremljani od mnogih društev, na kolodvor. Po prav pristrčnem poslavljanji so se vrnili Slovenci zopet v svojo domovino.

— Naš rojak Fran Seraf. Vilhar v Gospiću je dobil v Zagrebu prvo in drugo razpisano darilo za pev-ske zборе. Prvo darilo gospij Zagrebških je bilo 15 cekinov, drugo dr. Ambrusa, Zagrebškega župana, pa 10 cekinov.

— Odstop Reškega gubernatorja. „Magyar Hir-lap“ poroča da je zaprosil Reški gubernator grof Zichy da se ga odstavi.

— Avstro-ogrška banka je zasledila, da je bilo izplačanih 220 ponarejenih kuponov od zastavnih pisem po 20 gld., Kuponi so jako dobro ponarejeni. Banka plača 3000 gld. tistemu, kdor dobođe ponarejalce.

— Čudne reči se gode na Ogrskem. List „Dre-breczen“ poroča o slovesni maši v proslavo rojstvenega dne cesarjevega ter dostavlja s posebno zadovoljnostjo, da ni bilo videti nobene črne-žolte zastave ter da se je pela ino svirala pri maši namesto cesarske pesmi „Bog ohrani“, neka madjarska pesem „Szozat“. Pri maši so bili seveda horvedi z generalom Kolomanom pl. Bolla.

— Nemška strpljivost. V Libercah na Češkem so dobili vsi hišni posestniki okrožnico, s katero se pozivljejo naj zahtevajo od onih strank, ki pošljejo svoje otroke v češko ljudsko šolo, da ali otroke vzamejo iz češke šole ter jih vpišejo v nemško, ali se pa poberejo iz stanovanj.

Budimpeštanske tržne cene z dne 9. septembra 1891.

Pšenica gld. 10.35 do 11.00, rž gld. 9.75 do 9.90, ječmen gld. 6.45 do 6.55, oves (novi) gld. 6.05 do 6.30

Kurzi na Dunajski borzi dne 10. septembra

Papirna renta	gld.	90.80.
Srebrna	„	90.55.
Zlata	„	160.30.
Marijeva renta	„	101.95.
Napoleonori (20 frankov)	„	9.30.
C. kr. cekini	„	5.57 ¹ / ₂ .
Nemške marke	„	57.50.

Gospodarstvo.
Poljodjeljstvo, vino-
gradarstvo, pivni-
čarstvo in vočar-
stvo.

Cviece i sočivo.
Stočarstvo.
Pčelarstvo.
Svilarstvo.
Ribarstvo.

(9—5)

Gospodarsko-šumarska

IZLOŽBA

U ZAGREBU

od 15. kolovoza 1891. do 15. listopada

Šumarstvo.

Gospodarski obrt.
Gospodarska teh-
nika i graditeljstvo.
Učevna sredstva
i

literatura gospodar-
stva i šumarstva.

Kućni obrt.

Slike i umjetnine.

Izložbena lutrija sa 1001 sgoditkom. — Glavni sgoditak u vriednosti od 10.000 franaka. — Srečka 50 nč.

Velika Praška razstavna loterija.

Glavna dobitka

Predzadnji mesec

100.000 gold. in 50.000 gold.

Srečke po 1 gld.

dobijo se pri J. C. MAYER-ju v Ljubljani.